

49/2002. (V. 24.) FVM rendelet

a szalmonellózis és a baromfitífusz elleni védekezésről és a mentesség megtartásáról

Az állategészségügyről szóló 1995. évi XCI. törvény 45. §-ának 11. pontjában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. §¹ E rendelet hatálya a baromfitífusz kórokozói (*Salmonella Gallinarum* és *Salmonella Pullorum*) elleni védekezésre terjed ki.

Fogalommeghatározások

2. § E rendelet alkalmazásában

1. *üzem*: mezőgazdasági létesítmény, amelyben baromfit tenyésztnek, száznál több házityúkot tartanak, keltetnek, tojást csomagolnak vagy elosztanak,

2. *állomány*: az adott üzemen belül, egy épületben/légtérben tartott állatok összessége,

3–4.²

SZALMONELLÓZIS ELLENI VÉDEKEZÉS

3–5. §³

6. §⁴

7–9. §⁵

10. §⁶

11. §⁷

BAROMFITÍFUSZ ELLENI VÉDEKEZÉS

12. § (1) A házityúokban, pulykában, fácánban és gyöngytyúokban (a továbbiakban: baromfi) előforduló, *Salmonella gallinarum*, *Salmonella pullorum* okozta, a csibékben vérfertőzéssel járó, felnőtt állatokban idült formában jelentkező betegség (a továbbiakban: baromfitífusz) ellen a védekezés minden tenyészállományban és keltetőüzemben kötelező.

(2)⁸ A mentesítést a megyei kormányhivatal élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatósága (a továbbiakban: élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság) irányítja és felügyeli.

13. § (1) Baromfitífuszban beteg az a baromfi, amely a betegségre utaló klinikai tüneteket, vagy kórbonctani elváltozásokat jellegzetesen mutatja, vagy amelyből a laboratórium a kórokozót (*Salmonella gallinarum*, *Salmonella pullorum*) kimutatta.

(2) Baromfitífusszal fertőzött az a baromfi,

a) amelynek vérsavójából a kórokozóval szembeni ellenanyagot kétséget kizáróan kimutatták, vagy

b) az elhullott, levágott egyed szerveiben a betegségre jellemző, vagy arra gyanút keltő elváltozások vannak, és bakteriológiai vizsgálat a kórokozót kimutatta, vagy

c) amelyből, illetve váladékaiból, függetlenül a kórbonctani elváltozásoktól, a kórokozó kimutatható volt.

(3) Baromfitífusszal fertőzött az a tojás, amelyből a baromfitífusz kórokozóját izolálták.

(4) Baromfitífusszal fertőzött az a – szalmonellózis ellen nem vakcinázott – tenyészállomány, melynek bármelyik vérvizsgálatakor a pozitív eredményt adó egyedek száma meghaladja a három százalékot, vagy az állományban beteg állatokat találtak.

(5) Baromfitífusz fertőzöttségre gyanús az a – szalmonellózis ellen nem vakcinázott – tenyészállomány, amelynek bármelyik vérvizsgálatakor a pozitív eredményt adó egyedek száma meghaladja törzs- és nagyszülőpár állományok esetében a fél, szülőpár állományok esetében az egy százalékot.

14. §⁹ (1)¹⁰ A baromfitífusz elleni védekezésben való részvételre írásban kell az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóságnál bejelentkezni.

(2) Az üzemnek – külön jogszabály szerint kapott kódszám alapján – azonosíthatónak kell lenni. E kódszám alkalmazása biztosítja, hogy a vizsgálatra küldött anyag az állatok tartási helyéig azonosítható legyen.

(3)¹¹ A vizsgálatokhoz szükséges minták vételének időpontját a hatósági főállatorvosnak előzetesen be kell jelenteni. A minták vételét az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv által erre feljogosított állatorvos végzi.

15. § (1) A fertőzöttség felderítése bakteriológiai és vérvizsgálatok segítségével történik.

(2) A laboratóriumi vizsgálatok díjkötelesek. A vizsgálatok díja a tulajdonost terheli, mértékéről külön jogszabály rendelkezik.

16. § (1) Vérvizsgálatokat kell végezni a tenyésztőjást termelő állományokban:

a) először a tojásrakás megkezdése előtt három héttel,

b) másodszor akkor, amikor az állomány kb. 20–25%-a már megkezdte a tojástermelést.

(2) Azokban az állományokban, ahol a szalmonellózis elleni védekezés érdekében az állományt vakcinázni kívánják és ezért szerológiai áthangolódásra lehet számítani:

a) a vérvizsgálatokat, vagy a vakcinázás előtt kell elvégezni, vagy bakteriológiai vizsgálattal (befulladt tojások és az élet első öt napja alatt elhullott csibék) kell helyettesíteni,

b)¹² legalább hús, a baromfitífusz vérvizsgálatokban pozitívnak bizonyuló állat vérsavójából a *Salmonella gallinarum* fertőzöttség kizárására irányuló, laboratóriumi szerológiai vizsgálatot kell végezteni.

(3) A nem vakcinázott állományokban az első alkalommal az állomány tíz százalékát kell vizsgálat alá vonni, ha nincs pozitív reakció, ugyanennyit kell vizsgálni a második alkalommal is. Pozitív reakció esetén a vizsgálatot mindkét alkalommal az egész állományra ki kell terjeszteni.

(4)¹³ Ha valamely nem vakcinázott tenyészállomány bármely vérvizsgálata során a pozitív reakciót adó egyedek száma meghaladja a három százalékot, a pozitív állatokat el kell különíteni és maradandóan, jól azonosítható módon meg kell jelölni. Valamennyi pozitív állatból vért kell venni és azt a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal laboratóriumaiba kell küldeni további, a *Salmonella gallinarum* fertőzöttség kizárására irányuló, szerológiai vizsgálatok céljára. A vizsgáló laboratóriummal közölni kell a *Salmonella gallinarum* pozitív egyedek százalékarányát. További kételyek esetén a pozitív állatok laboratóriumi, bakteriológiai vizsgálatát is el kell végezni.

(5) Ha a nem vakcinázott tenyészállományban három százaléknál nagyobb a pozitív állatok aránya, a velük egy légtérben tartott állományt is fertőzöttnek kell tekinteni.

(6) Ha az állományból származó, a kelés során befulladt tojásokból, vagy a nevelés első öt napjában elhullott csibékből a bakteriológiai vizsgálat a baromfitífusz kórokozóját kimutatta, az állományt fertőzöttnek kell minősíteni.

(7) Baromfiállományokból származó tenyésztőjásokat gépi keltetésre felhasználni, vagy forgalomba hozni csak a baromfitífusz-mentesség igazolása mellett szabad. A tenyésztőjásokat darabonként, külön jogszabály szerint kapott kódszám alapján maradandóan

meg kell jelölni, hogy a keltetőben eredetük a származási állományukig visszavezethető legyen.

(8)¹⁴ A napos tenyészbarmfit fogadó üzemben az ellátó magánállatorvos köteles a naposbaromfi-állomány baromfitífusz szempontjából történő ellenőrzése céljából, a nevelés első öt napjában elhullott egyedek közül legalább egy alkalommal a következő számú hullát vizsgáló laboratóriumba küldeni:

- a) napi tíz hulláig valamennyit,
- b) napi tizenegy-ötven hulláig legalább tízet,
- c) napi ötvenegy hullán felül minden ötödik, de egy időben legfeljebb ötven hullát.

A baromfi tenyészállományok minősítése

17. § (1) A baromfi tenyészállományokat baromfitífusz szempontjából minősíteni kell.

(2) Menteknek számít az állomány, ha

a) a baromfi-törzstenyésztő (pedigré vagy nagyszülőpárokat tartó) telepeken a tenyésztésbevitel előtt elvégzett két vizsgálat során a pozitív reakciót adó egyedek száma együttvéve nem haladja meg az állomány fél százalékát, és a pozitív reakciót adó egyedeket azonnal eltávolították;

b) a szülőpárokat tartó és a keltetőtojás-termelő telepekről származó tenyésztőjás baromfitífusztól mentes állománytól származik, és nem vakcinázott állomány esetén, a tenyésztésbevitel előtt elvégzett két vizsgálat során a pozitív reakciót adó egyedek száma együttvéve nem haladta meg az állomány egy százalékát, és a pozitív állatokat azonnal eltávolították;

c) az a) és b) pontban foglaltakon túl az állományból származó keltetett, befúlladt tojásokban, illetve a kikeltetett baromfiak életének első öt napjában végzett bakteriológiai vizsgálatok Salmonella gallinarumra, Salmonella pullorumra negatív eredményre vezettek.

(3)¹⁵ Baromfitífusz mentesség esetében a járási állategészségügyi és élelmiszer-ellenőrző hivatal vezetője (a továbbiakban: járási főállatorvos) az 5. számú melléklet szerinti igazolást állítja ki.

Az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv feladatai¹⁶

18. § (1)¹⁷ A baromfitífusz elleni védekezést a járási főállatorvos felügyeli. Nyilvántartást vezet az illetékességi területén található tenyészbarmfi és keltetőüzemekről, valamint nyomon követi az állami állategészségügyi feladatokkal megbízott állatorvos által végzett vizsgálatok eredményei alapján az állományok minősítését.

(2)¹⁸ A nyilvántartásba vett keltetőüzemek rendszeres ellenőrzéséről a járási főállatorvos az állami állategészségügyi feladatokkal megbízott állatorvos útján gondoskodik. Az ellenőrzésről készült feljegyzésnek a következőket kell tartalmaznia:

a) adatokat a keltetőüzemek higiéniai állapotáról (a tojások és a keltetőüzem keltetés előtti és utáni fertőtlenítéséről),

b) azt, hogy a tojások jelzettek-e, és a jelzésekből a tojások és a kiszállított naposcsibék származási helye egyértelműen megállapítható-e,

c)¹⁹ a keltetőüzem eleget tesz-e a befúlladt tojások előírás szerinti vizsgálatának (a tenyészállomány egy termelési ciklusa alatt legalább kétszer – kistermelők esetében három havonta – kell a befúlladt tojásokat laboratóriumban mikrobiológiailag megvizsgáltatni; száz egyednél kisebb törzsállomány esetén húsz, száz-háromszáz közötti törzsállomány esetén ötven, háromszáz feletti törzsállomány esetén száz tojást kell vizsgálatra küldeni),

d) kellő gondossággal válogatják-e ki a kelésgyenge vagy az előírt súlyon aluli csibéket.

(3) A tojások keltetésre való gyűjtését és gépbe való berakását

- a) meg kell tiltani, ha a tenyészállomány baromfitífusszal fertőzött, vagy nem minősített,
b) fel kell függeszteni, ha a tenyészállomány fertőzöttségre gyanús.

(4)²⁰ Fertőzöttségre gyanús állomány esetén újra el kell rendelni az állomány vizsgálatát, a pozitív vérvizsgálati eredményt adó állatok laboratóriumi bakteriológiai vizsgálatát; az eredményektől függően az állományt újra kell minősíteni és a tojások keltetését engedélyezni, vagy megtiltani.

(5)²¹ Ha a hatósági ellenőrző vizsgálat eredménye meghaladja a három százalékos pozitivitást, vagy a pozitív eredményt adó tyúkokból a laboratóriumban kimutatták a baromfitífusz kórokozóját, értesíteni kell az érintett keltetőüzem helye szerint illetékes járási főállatorvost, aki elrendeli a fertőzött, még keltetés alatt nem álló tojások étkezési célra történő értékesítését.

(6)²² Ha a laboratórium a befulladt tojások vagy naposbaromfi-hullák vizsgálata során baromfitífuszt állapít meg, köteles értesíteni a járási főállatorvost, aki gondoskodik az ilyen állomány tenyésztésből történő kizárásáról. Ha a tojások megjelölésének hiányában a pozitív eredményt adó befulladt tojások, illetve naposcsibe-hullák származási helye egyértelműen nem állapítható meg, a keltetőüzem költségére kell mindazon tenyészállományokat újraminősíteni, amelyek tojásait a fertőzöttnek minősült mintákkal együtt keltették.

Eljárás a beteg, fertőzött vagy fertőzöttségre gyanús állattal és állománnyal

19. § (1) Brojler és árutojás-termelő állomány esetében a beteg, vagy fertőzött egyedek megsemmisítése után az állományt gyógyszeres kezelésnek kell alávetni.

(2) Tenyészállomány esetében a három százaléknál magasabb szeropozitivitás, vagy bakteriológiai vizsgálattal megállapított betegség esetén a kérdéses állomány tojásai keltetésre alkalmatlanok.

(3) Tenyészállománynak szánt állomány esetében, ha a befulladt tojásból vagy naposbaromfiból kimutatták a betegség kórokozóját, a fertőzött törzstől származó, kikelt, és a még keltetés alatt álló tojásokból kikeltő csirkék szállítása esetén, a keltetést végző köteles írásban értesíteni a fogadót a tojóállomány fertőzöttségéről. A leendő tulajdonos az ilyen származású csibék átvételét megtagadhatja, vagy ha átveszi azokat, köteles az átvett állományt haladéktalanul gyógykezelni. Ebben az esetben a keltetést végző írásban köteles a tulajdonossal közölni, hogy az ilyen állomány húsrá értékesíthető, vagy árutojás-termelésre használható.

19/A. §²³

Tájékoztatási és adatszolgáltatási kötelezettség

20. §²⁴ A védekezés helyzetéről az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóságok félévente jelentést küldenek a minisztériumnak.

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

21. § (1) Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba, egyidejűleg az Állategészségügyi Szabályzat kiadásáról szóló 41/1997. (V. 28.) FM rendelet 1. számú mellékletének 617–619. §-a és az azt megelőző cím, valamint 653. §-a és az azt megelőző cím hatályát veszti.

(2)²⁵ Ez a rendelet szabályozási körében az élelmiszerből származó fertőzések és mérgezések megelőzése érdekében az állatokban és állati eredetű termékekben előforduló meghatározott zoonózisok és meghatározott zoonózis-kórokozók elleni védekezési

intézkedésekről szóló, 1992. december 17-i 92/117/EGK tanácsi irányelvnek való megfelelést szolgálja.

1–4. számú melléklet a 49/2002. (V. 24.) FVM rendelethez²⁶

5. számú melléklet a 49/2002. (V. 24.) FVM rendelethez²⁷

ÁLLATORVOSI IGAZOLÁS ÁLLATORVOSI IGAZOLÁS

Igazolom, hogy nevű és

című tulajdonos

..... korú, fajtájú, db
tyúkból

és db kakasból, összesen db baromfiból

álló állományát megvizsgáltam.

Az állomány szeropozitivitását baromfitífusz szempontjából

..... év hó napján %-ban

..... év hó napján %-ban

állapítottam meg.

A vizsgálatok eredménye alapján az állomány tojásait baromfitífusz szempontjából keltetésre alkalmasnak találtam.

....., év hónap nap

.....
főállatorvos

.....
járási

Magyarázat az 5. számú mellékletéhez:

A függelék szerinti „Állatorvosi Igazolást” négy példányban kell kiállítani:

– a tőpéldányt a járási főállatorvos iktatja,

– egy példány szolgálati úton az az illetékes élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóságához küldendő,

– két példány az állattartónál marad, és ebből egy példányt a tojásszállítmánnyal a keltetőnek vagy a forgalmazónak kell küldeni.

¹ Az 1. § a 2/2008. (I. 4.) FVM rendelet 10. § (1) bekezdésével megállapított szöveg.

² A 2. § 3–4. pontját a 2/2008. (I. 4.) FVM rendelet 11. § (2) bekezdése hatályon kívül helyezte.

³ A 3–5. §-t a 2/2008. (I. 4.) FVM rendelet 11. § (2) bekezdése hatályon kívül helyezte.

⁴ A 6. §-t és az azt megelőző alcímet a 2/2008. (I. 4.) FVM rendelet 11. § (2) bekezdése hatályon kívül helyezte.

⁵ A 7–9. §-t és a 7. §-t megelőző alcímet a 2/2008. (I. 4.) FVM rendelet 11. § (2) bekezdése hatályon kívül helyezte.

⁶ A 10. §-t és az azt megelőző alcímet a 2/2008. (I. 4.) FVM rendelet 11. § (2) bekezdése hatályon kívül helyezte.

⁷ A 11. §-t és az azt megelőző alcímet a 2/2008. (I. 4.) FVM rendelet 11. § (2) bekezdése hatályon kívül helyezte.

⁸ A 12. § (2) bekezdése a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 18. § a) pontja szerint módosított szöveg.

⁹ A 14. § a 2/2008. (I. 4.) FVM rendelet 10. § (2) bekezdésével megállapított szöveg.

¹⁰ A 14. § (1) bekezdése a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 18. § b) pontja szerint módosított szöveg.

¹¹ A 14. § (3) bekezdése a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 18. § c) pontja szerint módosított szöveg.

¹² A 16. § (2) bekezdésének b) pontja a 2/2008. (I. 4.) FVM rendelet 11. § (6) bekezdésének d) pontja szerint módosított szöveg.

¹³ A 16. § (4) bekezdése a 2/2008. (I. 4.) FVM rendelet 11. § (6) bekezdésének d)–f) pontja, a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 18. § d) pontja szerint módosított szöveg.

¹⁴ A 16. § (8) bekezdésének bevezető szövegrésze a 2/2008. (I. 4.) FVM rendelet 11. § (6) bekezdésének g) pontja szerint módosított szöveg.

¹⁵ A 17. § (3) bekezdése a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 10. § a) pontja szerint módosított szöveg.

¹⁶ A 18. §-t megelőző alcím a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 18. § e) pontjával megállapított szöveg.

¹⁷ A 18. § (1) bekezdése a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 10. § b) pontja szerint módosított szöveg.

¹⁸ A 18. § (2) bekezdés nyitó szövegrésze a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 10. § b) pontja szerint módosított szöveg.

¹⁹ A 18. § (2) bekezdésének c) pontja a 2/2008. (I. 4.) FVM rendelet 11. § (6) bekezdésének h) pontja szerint módosított szöveg.

²⁰ A 18. § (4) bekezdése a 2/2008. (I. 4.) FVM rendelet 11. § (6) bekezdésének d) pontja szerint módosított szöveg.

²¹ A 18. § (5) bekezdése a 2/2008. (I. 4.) FVM rendelet 11. § (6) bekezdésének h) pontja, a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 10. § b) pontja szerint módosított szöveg.

²² A 18. § (6) bekezdésének első mondata a 2/2008. (I. 4.) FVM rendelet 11. § (6) bekezdésének i) pontja, a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 10. § b) pontja szerint módosított szöveg.

²³ A 19/A. §-t és alcímét a 97/2003. (VIII. 19.) FVM rendelet 9. §-a iktatta be, hatályon kívül helyezte a 2/2008. (I. 4.) FVM rendelet 11. § (2) bekezdése.

²⁴ A 20. § a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 18. § f) pontja szerint módosított szöveg.

²⁵ A 21. § (2) bekezdése a 2/2008. (I. 4.) FVM rendelet 10. § (3) bekezdésével megállapított szöveg.

²⁶ Az 1–4. számú mellékletet a 2/2008. (I. 4.) FVM rendelet 11. § (2) bekezdése hatályon kívül helyezte.

²⁷ Az 5. számú melléklet a 2/2008. (I. 4.) FVM rendelet 11. § (6) bekezdésének c) pontja, a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 10. § b) pontja, a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 18. § g) pontja szerint módosított szöveg.